

Щедро надарен край, край възлюбен,
 Де стада безброй в поля звънтят,
 Де безкрайни ниви се люлеят,
 Рози де цъвтят.

Край де мир блажен в неволи няма,
 Де награда тежк труд незнай,
 Край на изпитания велики —

Моят роден край (стр. 3)

Неговата родина е щедро надарен край, ала сред нейните неволи няма мир и отдих, тежкия труд не знае награда. В тая мжничка песен Ракитин синтезира болката и страданието на цял народ, пречупени през поетовата душа.

За поета китката цвете, дадена му от възлюбената — е благославия и любов, която ще го крепи в суровия бранен живот (3 стр.). В душата му става тъжно, само скръбни мисли браздят съзнанието му, той си спомня за безпомощните жени и девица, и моли Бога да го запази; ако ли бъдат бити, по добре да найде и той гроба си, защото не ще може да преживее разорението на родните огнища („Молитва“ — 5); от тук на тъж над тях ще се носи „на роден край великата печал“ (стр. 4), като предчувствие за ония зловещи години, които ще преживеят родните синове.

Боя не буди в душата на поета възторг, той не е радостен, не твори епопеи, че ще се прослави; че ще го благославят поколенията; напротив, той знае, че всяка победа оставя безкръстни гробове и майки и деца осиротени, и че в бъдеще, вече като нищожен прах, ще буди ужас и страх („Марш на смъртта“ стр. (3)). В тая песен е отразена цялата безнадежност, която лжха от войната: това не е бойна песен, а ридание на човешката личност, безсилна да предотврати тежкия жребий, що висне над нея като прокоба, — Победата остава само смърт и разрушение, пред които и победителят тръпне в ужас и страх („Победа“, 21); Мрътви, разрушени градове (стр. 37); съсипни, които напомнят за някогашни цъвтящи градове, и които свидетелстват за това — че „и днес още е той (човека) варварин жесток като преди векове“ („Спомен“ — 48); празни и глухи села, из които са прогудени живите, да живеят в чужди страни, да напуснат дом от леди, с мжка придобит имот, жена и девица; да ги напуснат, без да са сторили зло на победителя, който кръстосва страната им с меч и огън („Стр. нощ“ — 15). — Пред своето дяло на разрушение победителят тръпне в ужас; дето стъпи — ще остави пущинак; дето капне кръвта му, „там ще пламне кървав пламък“, който „ще стопи дърво и камък и ще раздуха „непозната — злобна мъст на брат към бра-